

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Wiedza o społeczeństwie

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Narzędzia: ArcGIS Online

Materiały (dane): Dostarczone wraz z lekcją

Cel: Zapoznanie się z podziałem administracyjnym kraju oraz samorządem terytorialnym.

1. Wstęp

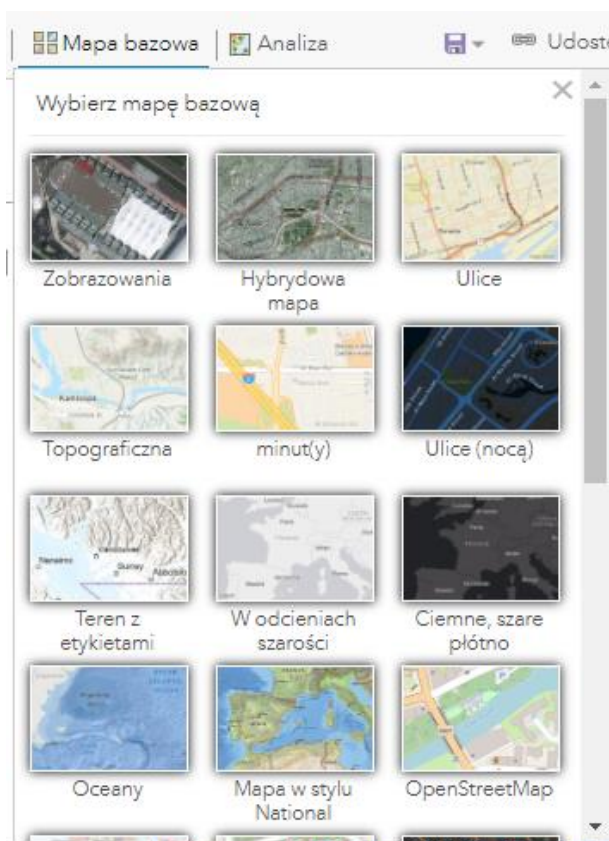
Trójstopniowy podział administracyjny (terytorialny) Polski został wprowadzony z dniem **1 stycznia 1999 roku**. Zgodnie z nim terytorium Polski podzielone zostało na województwa, powiaty (w tym gminy mające status miast na prawach powiatu) oraz gminy. Podział ten zastąpił obowiązujący od 1975 roku dwustopniowy podział administracyjny na województwa i gminy.

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

2. Zadania

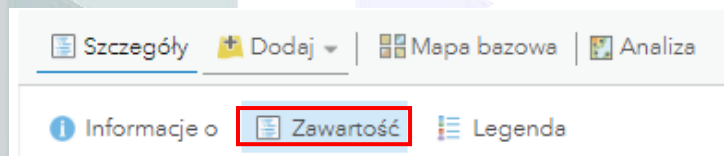
1. Otwórz mapę lekcję edu.esri.pl – Podział administracyjny Polski dostępną pod linkiem: <https://arcg.is/1O8vPv0>
2. Zaloguj się do swojego konta w ArcGIS Online z subskrypcją szkolną klikając na w prawym górnym rogu okna.
3. Możesz zmienić **Mapę bazową**. W tym celu z górnego panelu wybierz **Mapa bazowa**.

    . Wybierz taką mapę bazową, która będzie najlepiej pasować do Twojego opracowania.

4. Z górnego panelu wybierz **Szczegóły**, a następnie **Zawartość**.

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Do widoku mapy zostało dodane pięć warstw: Polska, Województwa, Powiaty, Gminy w województwie mazowieckim i Dzielnice w Warszawie.

Wskazówka: Możesz włączać i wyłączać widoczność danej warstwy za pomocą kliknięcia w kwadracik z lewej strony nazwy warstwy.

5. Każda z warstw wektorowych posiada swoją tabelę atrybutów. Tabela atrybutów to zespół kolumn i rekordów (wierszy). Za pomocą narzędzia **Pokaż tabelę** zostanie włączona tabela atrybutów. Sprawdź, jakie informacje znajdują się w tabeli każdej z dodanych warstw.

Wskazówka: Każdy obiekt to pojedynczy zapis w tabeli, czyli rekord. Ważne jest, aby przed rozpoczęciem pracy, przemyśleć projekt budowy tabeli atrybutów, ponieważ właściwie zorganizowana i uporządkowana tabela może stanowić solidną bazę danych.

6. Wyświetl **okno podręczne** wybranych elementów. Okna podręczne przechowują informacje o poszczególnym elemencie. Są to te same informacje, które przechowuje tabela atrybutów. W celu wyświetlenia okna podręcznego – kliknij myszką na dany element. Okna podręczne podlegają konfiguracji – można zamieniać ich wyświetloną zawartość. Kliknij na kilka elementów na mapie i sprawdź, jakie informacje zostaną wyświetlone.

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Wskazówka: Jeżeli w miejscu, gdzie kliknąłeś myszką, znajduje się zakres kilku obiektów, w oknie podręcznym pojawią się strzałka oraz informacja, ile okien podręcznych zostało wczytanych.

Za pomocą kliknięcia na strzałkę możesz przejść do kolejnych obiektów. Na mapie automatycznie zostanie zaznaczony obszar, którego dotyczy wczytane okno podręczne.

Ciekawostka: Podział terytorialny Polski zmieniał się wielokrotnie. Od II wojny światowej reformy miały miejsce w 1946, 1950, 1957, 1975. Trójszczeblowy podział terytorialny (tzn. gmina, powiat, województwo) został wprowadzony w roku 1998 (8 marca) trzema ustawami - o samorządzie gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Mimo, iż na pierwszy rzut oka wydaje się, iż pomiędzy poszczególnymi szczeblami powinna istnieć zależność hierarchiczna, jednostki te (gmina, powiat i województwo) są od siebie hierarchicznie niezależne i żadna z nich nie podlega innej. Sprawdź w naszej grze czy potrafisz rozpoznać każde z województw. http://edu.esri.pl/files/gry/regiony/index_pl.html

7. Wyłącz widoczność wszystkich warstw poza warstwą **Województwa**. Sprawdź, jaka jest stolica każdego z wyświetlanych województw.

Pytanie 1: W którym województwie są dwie stolice?

8. Włącz widoczność warstwy **Powiaty**.

Pytanie 2: Ile jest wydzielonych powiatów w obecnym podziale administracyjnym?

Wskazówka: Otwórz tabelę atrybutów warstwy **Powiaty** i odczytaj wynik.

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Ciekawostka: Na gruncie ustawy o samorządzie gminnym gmina może tworzyć jednostki pomocnicze (art. 5 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym). Jednostkami takimi mogą być przede wszystkim sołectwa, dzielnice oraz osiedla, ale przepisy nie wykluczają również możliwości powoływania innych jednostek pomocniczych. Co ważne, jednostki te nie posiadają osobowości prawnej.

Pytanie 3: Jaka jest podstawowa jednostka aktualnie obowiązującego samorządu terytorialnego?

9. Włącz widoczność warstwy **Dzielnice Warszawy** i przyjrzyj się podziałowi na mapie.

Pytanie 4: W jakiej dzielnicy znajduje się główny Urząd Miasta Stołecznego Warszawy (ul. Plac Bankowy 3/5)?

Pytanie 4: Każda jednostka samorządu terytorialnego posiada organ stanowiący, kontrolny i wykonawczy. Przedstaw tę strukturę uzupełniając poniższą tabelę.

Jednostka samorządu	Organ stanowiący i kontrolny	Organ wykonawczy
Gmina		
Powiat ziemski		
Miasto na prawach powiatu		
Województwo		

10. Zapisz mapę do swoich zasobów. W tym celu z górnego panelu wybierz opcję **Zapisz**

, a następnie **Zapisz jako**.

11. Wprowadź odpowiednie parametry i wybierz **ZAPISZ MAPĘ**.

Podział administracyjny Polski i samorząd terytorialny

Zapisz mapę

Tytuł:

Kategorie: ▾

Znaczniki:

Podsumowanie:

Zapisz w folderze:

ZAPISZ MAPE

ANULUJ

Źródła:

1. ESRI data&maps
2. <http://www.gugik.gov.pl/pzgik/dane-bez-oplat/dane-z-panstwowego-rejestru-granic-i-powierzchni-jednostek-podzialow-terytorialnych-kraju-prg>
3. <https://zpe.gov.pl/a/samorzad-terytorialny/Dk9b7S0SC>

Dziękujemy za skorzystanie z naszych materiałów.

Zespół Edukacji Esri Polska Sp. z o.o.

OBSERWUJ NAS

Platforma edukacyjna

Facebook

Grupa nauczycieli

Wiedza o społeczeństwie